

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Лўнгалтыш ден
ик шўлыш дене
лўнгалташ
Каваш нўлталт,
чонна лўшка куанлын.

Шўртньў-ший кечылан йывыртмен илена!

А.УСОЛОВАН фотожо.

Кугечын лўнгалтыде
кодат гын,вашке
шоҗгемат.
Калыкмут.

Тиде лўнгалтышым ўмаште «Кугече лўнгалтыш» конкурсан ямдылыме. Тошто йўлам кучен, Юмылан пелештен ыштыме. Арам огыл эн кўкшын акленыт, гран-прим кучыктеныт. Параньга район Усола книгагудын вуйлатышыже В.Г.Афанасьева пайремлан сценарийым ямдылен. Тудо режиссёр отделенийым тунемын пытарен. Лўнгалтыш тачат уло, кажне эртен кайыше шинчын лўнгалтен кертеш. Теве ончалза Вера Григорьевнан 6 ияш Аня уныкажым – изи Юмынўдыр огыл мо?! Тудо Усола ялыште ила, «Чебурашка» йочасадыш коштеш. Марий тувырым чиен шогалеш гын, чылт олыкысо снеге гай коеш. Тыгай мотор тувырым Параньга район Олор гыч Ольга Васнецова урген, а ший дене Маргарита Делянова сўрастарен.

Фотошто Галина Рублёва, Аня Афанасьева ден коваже.

ПОДПИСКЕ

«Ямде лий» газетын акше –
298 тенгеат 80 ыр.

«Ямде лий» – 85

Тылат, йўратыме газет!

Таче гай шарнем мый тудо кечым:
«Ямде лий» газетым кучышым кидеш.
Пеш онай книга гай тудо койын,
Чонешем кужу жаплан кодеш.
Шуко ойлымашым да ойпогым
Тўрлў вер гыч йоча-влак колтат.
Лўмлў кугурак возгалыше я туныктышо
Ньога-влакым туныктен шогат.

Марий Элын лўмлў поэт-влакше,
Ты газет ден кылым таң кучен,
Йоча-влакын шўмыш шокшо мутым
Кагаз гоч ойленыт шўманген.
«Ямде лий» мыйын чонеш пиже,
Кажне у газетым мый вучем.
Тушто шуко йолташ-влакым муым,
Возгалаш лектеш чот кумылем.

Валентина ТАНЫГИНА.
У Торьял кыдалаш школ.

Марий Эльште,
Пошкырт да
Татарстан кундем-
лаште илыше-влак
газетлан почто
связь отделений-
лаште возалтын
кертят.

**Индекс
– П4696.**

Л. СЕМЕНОВАН фотожо.

Снимкыште академик Л.И.Ожиганов лумеш Орша школын (Советский район) тунемшыже-влак, туныктышо Татьяна Николаевна Нагаева да школ директор Сергей Михайлович Халтурин улыт. 6

июньшто нуну «Животворящий русский язык» республиканский пайремыш толыныт. Руш кугу поэт А.С.Пушкин да Руш йылме кечылан пӧлеклалтше сълнымут конкурсышто Андрей Репин, Полина Латухина да Наталья Чемекова сенгышыш лектыныт.

*Таче
Йошкар-
Олаште
«Сабантуй»
татар
калык пайрем эрта.*

Ушеш возеш

Кызыт йоча-влакын каникулышт. Кенез тунгалтышыште игече юалге шогыш. Ынде шокшо лие. Шер теммеш канен кертына. Тунемаш ок кӱл гынат, школ годсо жап ушеш возеш. Туныктышо-влак: А.Э.Тобекова, Е.И.Быков, С.А.Петухов, С.А.Трифорова – келге шинчымашым пуышаш верч тыршенйт. Кенез канышна туткар деч посна эртыже манын, безопасность нерген ойленйт.

Даша ТОБЕКОВА.
Кужӓнер, Конганур.

Сенгымаш!

20-24 июньшто Марий Элыште «Лӱдыкшыдымылык школ» тагасымаш эртен. Тушко Приволжский федерал округысо школла гыч тунемше-влак толыныт. Теве ынде пале: изирак да кугурак тӱшкаште Марий Элын командыже сенгыше лийын. «Самырык утарыше» полевой лагерьште 1-ше верым, а «Самырык пожарный» тагасымаште 3-шо верым налыныт.

ШНО-лан – 11 ий

ШНО-м – Школысо Науко Ушемем – Кукмарий школыштына 11 ий ончыч ыштыме. Лектышыжым шергалаш гын, сенгымаш-влакат улыт. Теве ончалза:

Тӱнямбал кӱкшытыштӧ

Протасов Илья математике дене чемпион лийын да дипломым налын. Физике да математике дене «Авангард» тӱнямбал олимпиадыште Громова Аня ден Пирогов Даниил I степенян диплом дене палемдалтыныт. «Логическое мышление» конкурсышто 4-ше классыште тунемше-влак кокла гыч визытын чемпион лийыныт.

Муниципалитет кӱкшытыштӧ

«КИТ: компьютеры, информатика, технологии» конкурсышто Рябинин Тимур ден Дмитриев Роман 2-шо верым налыныт. «Кенгуру» конкурсышто Губанов Никита районышто сенгышыш лектын. «ЧиП – человек и природа» конкурсышто 2017 ийыште Протасова Аня 2-шо вер дене палемдалтын. Тений сенгышына-влак шукурак улыт: Полянин Ваня, Полянина Вика (1-ше вер), Даша Протасова (2-шо вер) да Басова Полина (4-ше вер).

Регион кӱкшытыштӧ

«Пеленна – талешке» фильмна 1-ше вер дене палемдалтын. Авторжо – Дмитриев Роман. «Дыхание осени» усталык конкурсышто туныктышо Рябинина Т.Н., Чемекова Марина да Кошкина Ольга школнан чапшым нӧлтеныт.

Т.Н.РЯБЕНИНА, туныктышо.
Советский район.

*Марий
Элыште 600
кӱсото уло.*

*Куткын вуйдорыкыш-
тыжо 250000
клетке уло.*

Э.Сапаев лумеш опер да балет Марий кугыжаныш театр 1 июльышто Юринысе Шереметев замокышто «Спящая красавица» балетым ончыкта. 2 тӱжем наре ончаш толшым вучат.

*Июль кенезын
шымакшыжлан
шотлалтеш.*

Республикысе 346 выпускник школым отличий дене пытарен, тышеч 126 – Йошкар-Оласе школла гыч. Нунылан «За особые успехи в учёбе» медальым кучыктеныт.

*Куку мура,
шӱшпык шӱшка
кече турташ
тӱжалмеш.*

29 июнь гыч 1 июль марте Кугу Шаплак ялыште (Медведево) 10-18 ияш-влак коклаште авиамодель спорт дене первенстве эрта. Тыште пеш онгай.

**Йоча-влак, корнысо
 правил-влакым
 эскерыза!**

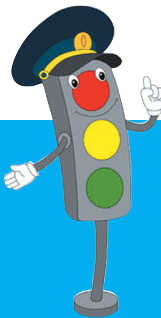

**«Ямде лий»
 газетым
 лудса!**

Газетым Печать да массовый ком-
 муникаций шотышто федеральный
 агентствын
 финанс полшыж дене лукмо.

Ямдылыме годым Интернетесе материал ден
 сурет-влакым кучылтмо.

**Куш шичажым
 пӱялеш –**
**тӱткырак
 лияш
 ӱжеш**

ОК ЛИЙ

ЛИЕШ

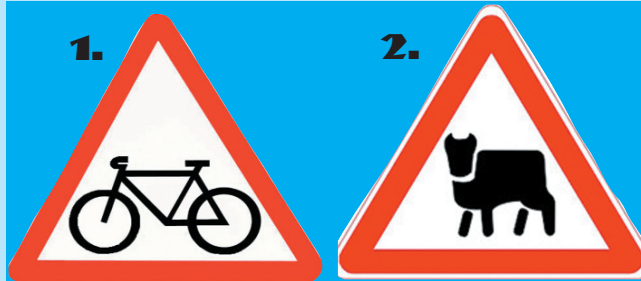
Книга-полшык

**ЙОШКАР ТУЛ ЙӱЛА, А ТЫЙ
 ПЕЛ КОРНЫШ ВЕЛЕ ШУЫНАТ?
 ТУГЕЖЕ ЧАРНЕН ШОГАЛ!
 КОРНО ПОКШЕЛНЕ
 ВУЧАЛТЕ!**

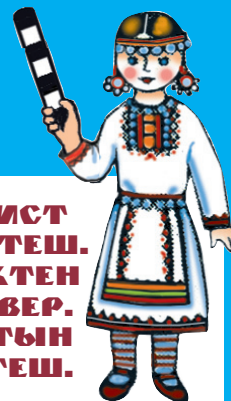
**НАРЫНЧЕ ТӱСЫМ УЖАРГЕ
 АЛМАШТА – ЭРТЕ.**

**ШИЖТАРЫШЕ
 ЗНАК-ВЛАК**

1. ВЕЛОСИПЕДИСТ
 ВАШЛИЯТ КЕРТЕШ.
2. КӱТӱМ ПОКТЕН
 НАНГАЙЫМЕ ВЕР.
3. ИР ЯНЛЫК ЛЕКТЫН
 КЕРТЕШ.

**УРЕМ ВЕС МОГЫРЫШ ВОНЧАШ
ЧЫЛА ВЕРЕ ОК ЛИЙ! ПОСНАК
ОЛАШТЕ ТҮТКӨ ЛИЙ!**

**КОРНЫШТАТ ЗЕБР УЛО.
ТУДЫМ КЫЧАЛ МУМЕКЕ
ВЕЛЕ, КОРНО ВЕС ВЕЛЫШ
ВОНЧО.**

1.

2.

3.

**СЕРВИС
ЗНАК-ВЛАК**

1. АВТОБУС-ВЛАКЛАН
ЧАРНЫМЕ ВЕР.
2. МЕДПУНКТ.
3. КАРНЫМЕ ВЕР.

**ШАРНЕ!
КОРНЫШТО МОДАШ
ОК ЛИЙ!**

**ЛУМЫН КЕЛЫШТАРЫМЕ
ПЛОЩАДКЕ –
МОДАШ ЭН САЙ ВЕР.**

1.

2.

**ШИЖТАРЫШЕ
ЗНАК-ВЛАК**

3.

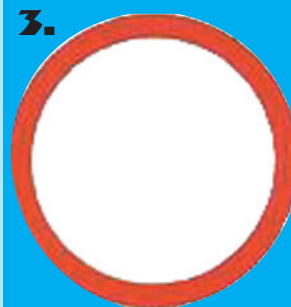
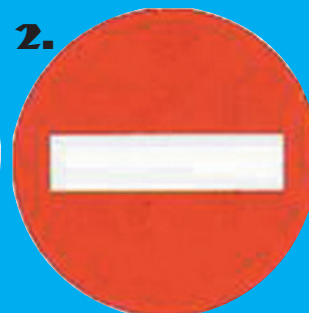
1. ТҮТКӨ ЛИЙЗА –
ЙОЧА-ВЛАК.
2. ЙОЛШКЫЛАН ВОНЧЫ-
МО КОРНО.
3. ШЕКЛАНЫЗА, КОР-
НЫМ ОЛМЫКТАТ.

**УЖАР ТУЛЫМ ВУЧЕН
ШУКТЫДЕ, КОРНЫМ
ВОНЧАШ ИТ ВАШКЕ!**

**СВЕТОФОРЫШТО УЖАР ТУЛ
ЙЎЛА – КАЯШ ЛИЕШ.**

**ЧАРЫШЕ
ЗНАК-БААК**

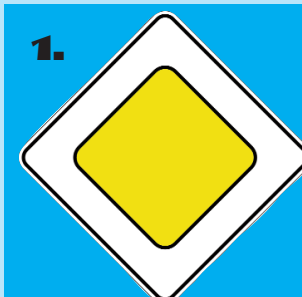
1. ЙОЛШКЫЛАН КАЯШ
ОГЕШ ЛИЙ.
2. КУДАЛЫН ПУРАШ
ОГЕШ ЛИЙ.
3. КЕЧ-МОГАЙ ДВИЖЕ-
НИЙЫМ ЧАРЫМЕ.

**КОРНЫШ КЕНЕТА КУРЖЫН
ИТ ЛЕК!**

**МАШИНАН
ЭРКЫШНЫМЫЖЫМ ДА
ЧАРНЫМЫЖЫМ ВУЧО.**

**КУЛЕШАН
ЗНАК-БААК**

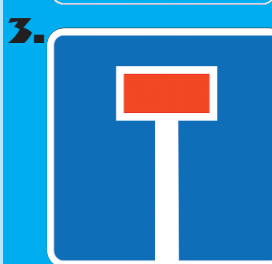
1. ТҮН КОРНО.
2. КОРНЫМ ПУ.
3. СТОП, ЧАРНЕН
ШОГАЛ.

**КОРНЫМ ВОНЧЫШЕТАА, ЭН
ОНДАК ПУРЛАШКЕ, БАРА
ШОЛАШКЕ ОНЧАЛЫЧ?
ТИДЕ ЙОНҢЫЛЫШ!**

**ЭН ОНДАК ШОЛА МОҒЫРЫШ
ТҮТКЫН ОНЧАЛ,
БАРА – ПУРЛАШ.**

**УВЕР
ЗНАК-БАК**

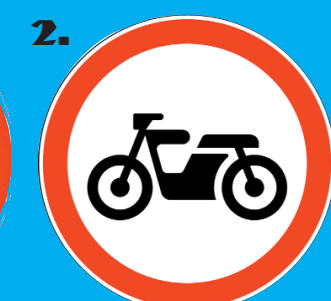
1. ЕН-БАК ИЛЫМЕ ВЕР.
2. ТЫГАЙ СКОРОСТЬ ДЕНЕ КУДАЛАШ ЛИЕШ.
3. ТУПИК.

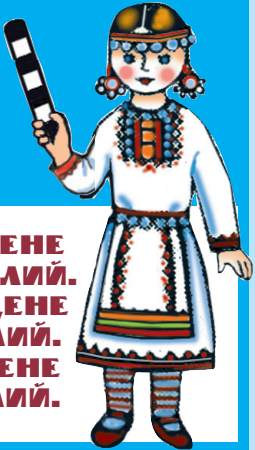
**КОРНО ВОКТЕНЕ МОДЫН-
ВОШТЫА ИТ КАЙ!**

**КОРНО ТҮР ДЕНЕ
МАШИНА-БАК ВАШТАРЕШ
ШЕКЛАНЕН ОШКЫЛ.**

**ЧАРЫШЕ
ЗНАК-БАК**

1. ЙОЛОРВА ДЕНЕ КУДАЛАШ ОҒЕШ ЛИЙ.
2. МОТОЦИКЛА ДЕНЕ КУДАЛАШ ОҒЕШ ЛИЙ.
3. ТРАКТОР ДЕНЕ КУДАЛАШ ОҒЕШ ЛИЙ.

Айста аныклена

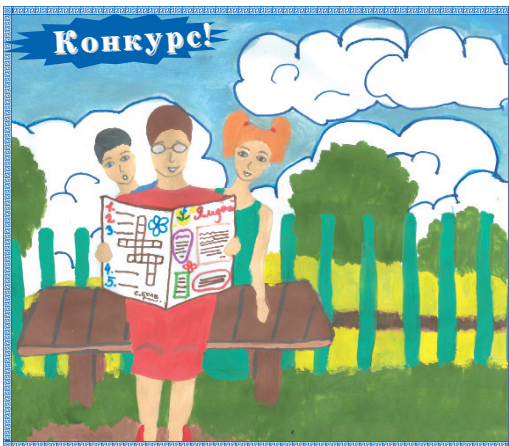
Тачысе кечын ик егат электроэнергийым кучылтде илен огеш керт. Электричестве мемнан илышнам куштылемда, волгыдым, шокшым пуа. Кажне кечын тулым кучылтына, түрлө-түрлө арвер да технике дене пашам ыштена. Но шукынжо электроэнергийым аныклыме нерген огытат шоналте. Мый тыгай правилым темлем:

- ✗ Тыглай лампычке олмеш энергийым аныклыше лампыкым кучылтса.
- ✗ Телевизорым огыда ончо гын, йортыза.
- ✗ Тулым күлеш годым гына чүктыза.
- ✗ Волгалтарыше приборым пычкемыш годым гына кучылтса.

Тыгай куштылго правилым кажне ен палышаш, а кугурак-влак шўжар-шольо-влакым эре туныктен шогышаш улыт. Тыге моштен кучылтмына роскотым шагалемда, пўртўсланат шагалрак энгекым конда. Электроэнергийым моткоч шекланен кучылтшаш улына.

Виктория МАМАЕВА.
Кужэгер, Кугу Регеж.

«Шўдў ияш» (але Ливерморский) лампычке эн кужу жап йўла. Тудым Гинесс рекорд книгаш пуртымо.

«Ямде лий» – сўрал газет!
Эртаре тудын ден касет!

Диана СЕМЁНОВА.
Марий Турек, Арбор.

Кенез пагыт

Мый кенезым пеш йўратем. Ачам дене колым кучаш, снегым погаш коштына. Южгунам пырля пийым налына, Толмань вўд воктене жапым эртарена. Ковамлан йырангыште шўкым кўраш полшем, вўдым шавем. Мый сентябрь тылзым пеш вучем, школышко кайымым шуэш.

Аня СИДОРКИНА.
У Торъял,
Кўанпамаш.

Мастар кид

Шўм гыч аппликацийым ыштен ончыза.

2 июль – Спорт журналистын тўнямбал кечыже

Йўштылмў вургемым чын мушкына

Кеч бассейн, кеч пляж гыч толмеке, йўштылмў вургемым вигак леве вўд дене шўалтыман. Мушкашлан порошокым огыл, а вишкеде средством кучылтман.

Шекланыза: тушто отбеливатель ынже лий.

Футбо-о-ол!

Сылне кенез кечын рвезе-влак ял мучашке погынышт. Ик жап кутырен шинчымек, Йыванын чыгышыже пытыш. Йодо:

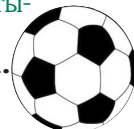
- Таче кузе модына?
- Айста мечым чумен модына, – Васлий йўкым пуыш.
- Тореш огынал! – хор дене кычкыралыч.

Рвезе-влак кок тўшкалан шелалтыч. Капкаш капитан Йыван шке кумылын шогале. Весышкыже Лаймыр куржын колтыш. Футбол тўнале. Кок командыштат икгайрак ийготан-влак модыт. Рвезе-влак мече почеш рўж тарванат. Умыленат от шукто, кудо капкашке мечым пуртыман. Шўлешт-шўлешт куржталыт, пуйто тўнямбал чемпионат кая. Южыжо шўртнен камвозеш да йолашыжым ужарта, ала-кўжў энгырашыжым кушкедеш.

Пычкемышалтмешке модыч. Пўжалтыч, нойышт, лавыргышт, пыртак сусыргышт, а чоныштышт – куан. Кас. Кече пыгартыш йолваж дене пўртвуйым ниялтен шинче. Чевер кечым алмаштен, тылзе чўчкен лекте. А куржтал ноен пытыше рвезе-влак тамле омо дене малат.

Ирина ПЕТРОВА.

Морко, Волаксола.

Сўретым чиялтыза.

КОНКУРС!

**«Икымше
ТРАНСПОРТЕМ»**

Алёша МАТВЕЕВ.
Провой, Кожласола.

Юля ИВАНОВА.
Кужәнер, Шорсола.

**Настя ден Ульяна
МАТВЕЕВАМЫТ.**
Морко, Курыкыймал.

**Конкурсна умбакыже
шуйна. Пашада-влак-
кым вучена!**

Физкультминутка

Мардеж талышнен пуа.
Лүнгалтеш чодыра, уа.
Мардеж, эркын, эркын, эркын,
Мый улам чодыраште шкетын.
Чарне лүшкымым, колат,
Молан талышнен толат?
Лүнгалтеш чодыра, уа.
Мардеж шымаден пуа.
Н.ИЛЬИНА, туныктышо.
Волжский, Карай.

**Цифр-влакым алфавитысе
буква дене вашталтен, калыкмутым
пален налза.**

29,17,28,14,17, – 12,23,29,14,17
14,13,1,15,5,6 29,18,20,28,15,33,18
5,6,28,1,28 29,6,20,4,6.

Ольга СТЕПАНОВА.
Морко, Шап Унчо.

Циркым ончаш 139 ту-
немше билетым
налын. Кугыен-
влак билетым 6
пачаш шукырак
налыныт.
Циркым мыняр
кугыен онча?

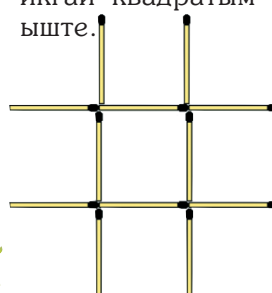
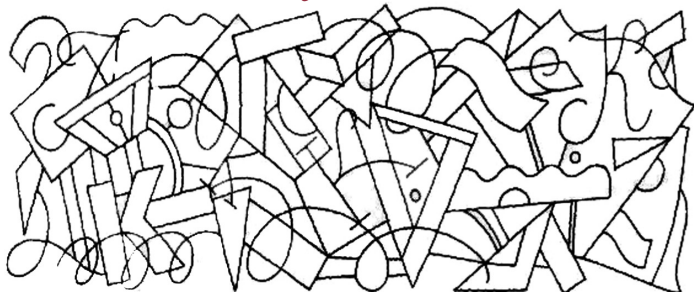

**133 числа шонымо
числа деч 4 пачаш
изи. Могай числа?**

**Радам
шотым
шуйыза.**

Тыште могай буква-влак шылыныт?

**Шым ойыртемым
му.**

Шоншын
– 4 кило,
пийын – 100
гр, имнын –
500 гр, сло-
нын – 4-5
кило,
айдемын –
1,4 кило. Мо
тиде?

Индекс: Марий Элыште,
Пошкырт ден Татарстан
кундемлаште - П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ 1235.
Формат – А-4-8.
Директор-тун редактор
Л.В.Семенова.
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.pro,
Тел. 8(8362) 45-22-82
(факс).

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий
Эл Республикысе культур, печат
да калык-влакын пашаш
шотышто министерстве, «Ямде
лий» газет» кугыжаныш уни-
тарный казна предприятий.
Газетым редакцийыште пог-
мо да верстатлыме, «СТРИНГ»
ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч
савыктыме. Типографийын адресше:
424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследиим арал-
лымаште законодательством шуктен шо-
гымым эскерше Федеральнй службыв
Приволжский федеральный округысо управ-
ленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.
Газетым Печать да массовый
коммуникаций шотышто
Федерал агентствын окса
полышыж дене лукмо.

Печатьыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00.
Авторын да редакцийн шоныма-
шышт түрлө лийын кертыт. Се-
рыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.
Редакцийын да издателын адрес-
ше: 424006, Йошкар-Ола, СССР
Вооружённый Вийын
70-ше идалыкше урем, 20
(юридический)
Энеруэмал Амстердам, 1
(фактический).

